

ΤΡΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Τὰ ποιήματα τοῦ Κ. Χαλαλαμπίδη μόνα τους καταβοοῦν τὰ χαρίσματά τους, δωρεὰ ἄνωθεν... Ἡ ἐπιγραμματικότητα τοῦ εἶναι γενικὴ ἀρετὴ ἀπόδειξη ἄρτιας τεχνικῆς, ἡ σύμπτυξη εἰκόνων, αἰσθήσεων καὶ ἐνοιῶν, ἡ σύντμηση στὸ τεχνικὰ ἀπαραίτητο – ὅλα χωρὶς ἐξαιρέση τὰ ποιήματα, συνδυάζουν τὴν δωρικὴ ἐδῶ, ἰωνικὴ ἐκεῖ λιτότητα, μὲ τὸ ξάφνιασμα τοῦ ἀπρόοπτου, ἢ κάπου τὴν μόλις διαφαινόμενη πικρὴ εἰρωνεία, γίνονται στιγμιαῖοι διάττοντες, αὐγουστιάτικοι ἐδῶ, τοῦ γενάρη ἐκεῖ, ποὺ ἀντὶ νὰ χάνωνται στὸ κενὸ τοῦ ἀπείρου, καρφώνονται στὴν ψυχὴ ἐκείνου ποὺ κοινωνεῖ μαζί τους, « διαλύονται », σύμφωνα μὲ τὴν πρόθεση τοῦ τεχνίτη « σ' ὅ,τι νομίζει τελεσφόρο ». Καὶ τελεσφόρο στὴν περίπτωση αὐτὴ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν αἰσθητικὴ καὶ τὴν ἠθικὴ ἀγαλλίαση ποὺ δοκιμάζει μὲ τὴν ριπὴ αὐτῆς τῆς διαπυρωμένης Χάριτος ὁ κοινωνός.

Τέτοιες ἀρετὲς ποὺ πετυχαίνουν τέτοια ἄρτια καλλιτεχνικὰ ἀποτελέσματα, μαρτυροῦν τὴν ὀλοκληρωμένη γλωσσικὴ καλλιέργεια τοῦ ποιητῆ καὶ τὴν οἰκειώσή του μὲ ὅλα τ' ἄλληλοδιάδοχα ἐπιστρώματα τῆς προαιώνιας λαλιᾶς μας ἀλλὰ καὶ τὴν προσέγγισή του σὲ ξενόγλωσσες γραμματεῖες... Ἄς προσθέσω, πὼς ὁ ποιητὴς κατάγεται ἀπὸ τὸ μυθικὸ νησὶ Κύπρο, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι ξένο μὲ τὴν ἀνθησὴ του.
[...] Ὁ Χαλαλαμπίδης ζωογονεῖ τὴν μαρασμένη καὶ ἀσθενοῦσα νεοελληνικὴ Ποίηση. Τῆς ξαναδίνει μὲ τὸ πρέπον δέος τὸ μεγάλο τῆς ἠθικὸ θεμέλιο, ἕναν νέο καὶ σφριγηλὸν Οὐμανισμό.

Τ.Κ. ΠΑΠΑΤΣΩΝΗΣ
(Πρόλογος στὴν Ἄγνοια τοῦ Νεροῦ, 1967)

Λογικά, ἡ Κύπρος ἀπομένει ὁ μόνος ἐξωελλαδικὸς χῶρος ἀπὸ τὸν ὁποῖο πιά μποροῦμε νὰ προσδοκοῦμε μιὰν ἄμεση ἀνανέωση τῆς ποιητικῆς μας – ἀνανέωση ἀνάλογη μὲ κεῖνες τὶς ὁποῖες προσέφεραν κατὰ καιροὺς στὸν νεότερον Ἑλληνισμὸ ἢ Κρήτη, τὰ Ἐφτάνησα, ἢ Ἀλεξάνδρεια, ἢ Μικρασία... Δυστυχῶς δὲν παρακολουθῶ τὰ λογοτεχνικὰ πράγματα τῆς Κύπρου ὅσο θὰ ἤθελα... Ἔτσι, ὄχι μόνον δὲν εἶμαι σὲ θέση νὰ γνωρίζω μήπως καὶ ἡ ποιητικὴ αὐτὴ ἀνανέωση ἔχει ἤδη συντελεστεῖ (ἢ Ἀθήνα, οὐσιαστικά, δὲν ἄρχισε νὰ ἀνακαλύπτει τὸν Καβάφη παρὰ δέκα χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατό του), μὰ οὔτε κἀν νὰ ἐλέγξω τὴν ἐντύπωση πού ἔχω γιὰ τὸ τοπικὸ ποιητικὸ ἀνάστημα τοῦ Κυριάκου Χαραλαμπίδη. Μὲ ἄλλα λόγια, δὲν ἔχω τρόπο νὰ βεβαιωθῶ ἂν ὁ ποιητὴς αὐτὸς πραγματι εἶναι ἢ πιὸ ἰδιόμορφη λυρική φωνὴ πού ἐμφανίστηκε μεταπολεμικά στὴν Κύπρο. Ἀφ' ἑτέρου, ὁμως, δὲν ἔχω ἀμφιβολία ὅτι πρόκειται γιὰ ἓναν ἀπὸ τοὺς πιὸ συγκροτημένους νέους τεχνίτες τῆς σύγχρονης ἐλληνικῆς ποίησης, Ἑλλαδικῆς καὶ μὴ.

[...] Οἱ βασικὲς ἀρετὲς τοῦ Κύπριου τεχνίτη πιστεύω πὼς ἔχουν σημαντικὰ στερεωθεῖ καὶ πλουτιστεῖ. Ἡ ἤδη ζηλευτὴ ἐπιγραμματικότητά του σὰν νὰ ἀποκτᾷ εἰδικότερο βάρος... Τὸ χιοῦμορ του, τόσο σπάνιο μὲ τὴ μορφή τῆς ἀπεσταγμένης ἀφέλειας τὴν ὁποία ἐκόμισε στὴν ποίησή μας ὁ αἰσθησιακὸς μυστικισμὸς τοῦ Παπατσώνη, ἔχει ἀσφαλῶς κερδίσει σὲ ἀνεση καὶ εὐρωστία... Τούτη ἡ νέα ἐκφραστικὴ εὐλυγισία τὸν σπρώχνει ὄχι σὲ πνευματώδεις ἀκροβασίες μὰ σὲ πνευματικὲς τόλμες σχεδὸν ἀσύλληπτες γιὰ ἓναν ὀρθόδοξο πιστό.

[...] Ὡστόσο τὸ πιὸ ἀξιοσημεῖωτο στοιχεῖο τῆς συλλογῆς μου φαίνεται πὼς εἶναι ἡ δημιουργία μιᾶς αἰνιγματικῆς ἀνθρώπινης μορφῆς ὀνόματι Ριμάκο... Θέλω νὰ ἐλπίζω πὼς προσιωνίζει μιὰ βαθύτερη ἀνανέωση τῆς ποιητικῆς

τοῦ Κυριάκου Χαραλαμπίδη – μακάρι καὶ μιὰ κυπριώτικη ἀνοιξη τῆς ποίησής μας.

Γ.Π. ΣΑΒΒΙΑΔΗΣ

Τὸ Βῆμα, 26 Αὐγούστου 1973

Ἀπὸ τὴν Κύπρο μᾶς ἔρχεται μιὰ σπουδαία ἐκπληξή: Ὁ Κυριάκος Χαραλαμπίδης μὲ τὸ βιβλίο του *Τὸ ἀγγελιο μὲ τὰ σχήματα*. Ἡ ποίηση αὐτὴ ἔχει τὴν ἔκταση τοῦ κορμιοῦ μιᾶς ἄγνωστης Κύπρου ποὺ εἶναι ἔτοιμη νὰ ἀνακαλυφθεῖ καὶ νὰ ἐξερευνηθεῖ σὰ μέλος τοῦ πανάρχαιου καὶ σύγχρονου Ἑλληνισμοῦ. Θὰ ἴλεγεσ πὼς δὲν μποροῦν νὰ γραφτοῦν πιά σήμερα, ποιήματα μὲ τέτοιο ἄρωμα σοφίας, ἐκπληκτικὴ πρωτοτυπία ἀντίληψης καὶ πέρα ὡς πέρα παρθενικὴ λεκτικὴ διατύπωση. Τίποτα ἔτοιμο εἰσπραγμένο ἀπὸ τὸ σωρό· οὔτε δυὸ λέξεις ταιριασμένες μὲ τὸν τρόπο ποὺ ἔχεις συνηθίσει νὰ τις ἀκοῦς ἢ νὰ τις διαβάξεις. Αὐτὸς ἐδῶ ὁ ποιητὴς φτιάχνει πράγματι τὸν κόσμον ἀπεξαρχῆς ἐφευρίσκοντας μιὰ καινούργια ποιητικὴ γλῶσσα, σὰ ν' ἀντικρύζει γιὰ πρώτη ἢ πολλοστὴ φορὰ τὰ πράγματα καὶ τοὺς συνδυασμούς τους, ὅσα σημαντικὰ μπορεῖ μιὰ σκέψη δυναμικὰ πρωτεϊκὴ ἀλλὰ καὶ ἐξαιρετικὰ παιδευμένη νὰ συγγρατῆσει, ἀπ' ὅ,τι ζωντανὰ σαλεύει μέσα στὴ νηφάλια ἐμπειρία της. Ἡ φύση αὐτῆς τῆς ποιητικῆς προσφέρεται σὲ συνεχεῖς μυθοποιήσεις καὶ αἰνιγματικούς χρησμούς ἀπ' ὅπου ἀναδύεται μιὰ συνταρακτικὴ αἴσθησις τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς πραγματικότητος μέσα ἀπ' τὴν ἀγωνία τῆς Κύπρου, ποὺ μεταβάλλεται βαθμιαῖα καὶ σταθερὰ σὲ ἀντίληψη τοῦ κόσμου καὶ τῆς Ἱστορίας, τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὸν κατοικοῦν.

ΝΟΡΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΚΗ

Χρονικὸ '73